

SZÖVEG –
MÁRTONFFY ANDRÁS

SOROZAT –
KÉRDEZŐK, KÉTKEDŐK, KERESŐK

A HATLÖVETŰ ÁRA

A Colt-féle pisztolyok története egy 150 évvel ezelőtti amerikai sikersztori. A rendíthetetlen kitartás és gátlástalanság meghozta gyümölcsét, miközben a háttérben egy család vergődése zajlott az érvényesülés és a változatos formákban megjelenő halál határvidékein. Egy ördögi találmány baljóslatú előtörténete.

◆ TRAGÉDIÁK ÁRNYÉKÁBAN

Mire **Samuel Colt** megszületett 1814-ben, apja már végrehajtott egy nagy életformaváltást: egyszerű farmerből vállalkozó lett. A vidéki élet után a városba költöztette a családját, és textilüzemet nyitott. Ment volna minden a maga útján, de a Colt famíliát a kezdetektől tragédiák egész sorozata érte. Amikor Samuel még csak hatéves volt, az édesanyját elvitte a tüdővész, kilenc testvére közül három lány halt meg, egy gyermekágyban, egy tuberkulózisban, egy pedig öngyilkos lett. Egyik bátyja, *John*, később gyilkosságot követett el, amiért halálra ítélték.

Samuel gyermekora egyébként sem volt gondtalan. Tizenegy éves volt, amikor az apja gyakorlatilag bérbe adta őt egy farmercsaládhoz. A ház körül végzett munkája fejében szállást, étkezést és iskoláztatást biztosítottak neki. Tanulmányai során egy tudományos enciklopédia volt a kedvenc olvasmánya, ebben olvasott először a lőfegyverek működéséről.

ROBBANÉKONY TERMÉSZET

A pirotechnika már fiatal korában a szenvedélyévé vált. Amikor négy évvel később hazaköltözött, apja textilgyárában kapott munkát, de leginkább robbantgatni szeretett. Tizenöt évesen egy függetlenségnap ünnepélyen víz alatti robbantást hajtott végre egy előre odakészített tutaj ellen, majd a következő évi ünnepségen az iskolájában próbált tűzijátékot produkálni. Ez utóbbival hajszáll híján felgyújtotta az épületet, ezért rövid úton eltanácsolták.

Az apja jobbnak látta ideiglenesen eltávolítani őt, ezért különböző hajókra küldte kitanulni a tengerészmesterséget. De Samuel itt is csak ugyanarra tudott gondolni. Egy India felé tartó hajón a racsnis csörlőt tanulmányozta, és gyorsan kigondolt egy háromcsövű forgópisztolyt, amelynek a modelljét azon nyomban el is készítette hulladékfából. Hazatérve rávette az apját, hogy finanszírozza fegyvergyártási ambícióit. Készített is két prototípust, de az egyik az első elsütéskor felrobbant, ezért elapadt a pénzcsap, és ennek a próbálkozásnak sem lett folytatása.

Samuel persze nem adta föl. Mindenáron pénzt akart keresni a szenvedélyére, ezért a szórakoztatóipar felől közelítette meg problémát. Nem volt szegénylős: utca-sarkokon, majd vásári multságokon lépett föl, mégpedig egy teljesen legális kábítószerrel, a dinitrogén-oxiddal. Az érdeklődők beszippanthatták a nevetőgáz vagy kéjgáz néven is ismert anyagot, majd jókat derülhettek – részben a szer hatása miatt, részben egymáson. Colt fiatal kora ellenére képzett és karizmatikus előadó volt, ami egyszer bajba is sodorta. Egy kolerajárvány alkalmával egy

település elkeseredett lakói gyakorlatilag foglyul ejtették, és arra kényszerítették, hogy mint nagy hírű, tudós ember, gyógyítson betegeket a varázslatos gáz segítségével. Samuel kénytelen-kelletlen teljesítette a követelésüket, majd sietve odébbállt.

A show-t nemsokára radikálisan új elemekkel bővítette: összefogott egy vállalkozó kedvű szobrásszal, aki élethű figurákat készített neki Dante Isteni színjátékának különböző figuráiból, különös tekintettel a horrorisztikus alakokra. Új előadásain ezeket hordozta ide-oda az Egyesült Államokban, és maga készítette tűzijátékkal egészítette ki. A siker meglehetősen zajos volt, rövid idő alatt országosan ismert ember lett belőle.

COLT, A KITARTÓ

Az összegyűlt pénzből végre megkezdhette a fegyvergyártást. A többcsövű fegyver ötletét elvetette, és átnyergelt az egycsövű, forgótáras változatra. Pénzt kért kölcsön apja egyik barátjától, fegyverkovácsokat fogadott föl, és Baltimore városában véglegesítette a prototípust. ➤

1835-ben, mindössze huszonegy éves korában megvásárolta a szabadalmi jogot, és nagy tervekkel a tarsolyában nekilátott értékesíteni az első Colt-féle pisztolyokat. Egy év múlva már komoly pénzügyi befektetők is álltak mögötte, akik céget alapítottak, majd politikai kapcsolataikat felhasználva országos monopóliumot szereztek az ilyen szerkezetű lőfegyverek forgalmazására.

A siker azonban elmaradt. Az eladások nem voltak jelentősek, a cég szenvedett. 1843-ig küszködtek, aztán belátták, hogy nem sikerült az áttörés. Csődöt jelentettek, a vállalkozás vagyonát elárverezték. Samuel Colt makacssága és eltökéltsége persze nem engedte, hogy feladja a harcot. Miközben további változtatásokat eszközölt a pisztolyán, víz alatt is használható, kátránnyal borított elektromos kábeleket fejlesztett ki, amelyeket két, viszonylag friss találmányhoz, a távíróhoz és a víz alatti aknákhöz lehetett felhasználni. A siker most is elmaradt, mert bár az új fegyvertípust a kormány tisztviselői előtt is sikerrel demonstrálta, John Quincy Adams elnök elvetette az ötletet. Mint mondta, ez a fajta hadviselés erkölcsstelen, nem keresztényekhez méltó.

A KALANDOR TESTVÉR TRAGÉDIÁJA

Közben Samuel bátyja, John keveredett bajba. Ő sem volt válogatós a pénzkereset módját illetően: volt ő hivatalnok, katona, szerencsejátékos, párbajhős, földspekuláns, szappangyáros, retorikatanár, élelmiszer-nagykereskedő, prémkereskedő és még sok minden más. Amerikában ő honosította meg az itáliai típusú kettős könyvelést, és bestsellert csinált az ehhez kapcsolódó, általa írt kézikönyvből. 1842-ben egy filléres adósság miatt összetűzésbe került egy nyomdással, akit agyonvert egy fejszével. A holttestet egy ládába rejtette, sóval borította, majd feladta postai küldeményként egy teherhajón, de a szállak így is hozzá vezettek. Elfogták, és az akkor már neves Samuel által bőkezűen fizetett ügyvéd minden próbálkozása ellenére halálra ítélték. Hiába próbált többször is megszökni – egyszer például női ruhában –, nem sikerült. A kivégzés napjának reggelén John a börtöncellában rövid ceremónia keretében feleségül vett egy Caroline Henshaw nevű nőt, eközben a börtön épülete váratlanul kigyulladt. Mire eloltották, John Coltnak csak a holttestét találták meg: szíven szúrta magát egy zsebkéssel.

PISZTOLYT A KEZEKBE

Samuelt semmi nem tántorította el. Tovább küszködött a pisztolyaival, és a sikert végül az indiánokkal folytatott állandó összetűzések hozták meg neki. Az őslakosokkal harcoló katonák között voltak olyanok, akik Colt-pisztolyokat használtak, ők pedig el voltak ragadtatva. Örömmel újságolták mindenkinek, hogy ezekkel a hatlövetű fegyverekkel milyen kevés katona milyen sok indiánt tud megölni. Jött az első komoly állami megrendelés, majd ezt követte még több az 1846-ban kitört amerikai-mexikói háború során. Colt mindkét félnek sikerrel értékesítette a pisztolyait, ahogy később, az amerikai polgárháborúban is.

A Colt-fegyverek hamarosan egyeduralmukodók lettek a piacokon, és Samuel bebizonyította, hogy minden versenytársánál jobban ért az üzlethez. A pisztolyai cserélhető alkatrészekből készültek, ezeket gépek gyártották, és jól fizetett munkások szerelték össze az akkor még teljesen új szerelősor-elv alapján. A gyár területén takaros, bajor stílusú házakban berendezett szállás, fürdőhelyiségek, olvasószoba is a munkások rendelkezésére állt, viszont tizórás, feszített munkaidő és katonás rendtartás uralkodott. Engedetlenségért, szemtelenségért, sőt, javító szándékú javaslatokért is azonnali elbocsátás járt.

KOSSUTH, A REKLÁMHORDOZÓ

Colt olyan marketingmódszereket használt, amelyeket egy mai multinacionális cégnél is megirigyelnének. Hatalmas népszerűsítő körutakat tett Amerikában és Európában, fontos embereknek – például Kossuth Lajosnak – személyre szabott pisztolyokat adományozott, újságcikkeket íratott a fegyvereiről, drága üzleti vacsorákat tartott, és még festményeket is készíttetett, amelyeken a hős amerikai katona coltokkal lőtték a vadállatokat, banditákat és az indiánokat.

Akármilyen sok tragédia kísérte Samuel Colt és családja életét, őt semmi nem tudta eltántorítani a céljaitól, és az eszközökben soha nem válogatott. A Colt-fegyverek egész Amerikában elterjedtek, csak az első huszonöt évben négyszázezer darabot adtak el belőlük. Samuel Colt 1862-ben, negyvenhét évesen, az Egyesült Államok egyik leggazdagabb embereként halt meg. ♦

GRAMMY DÍJ
★★★★★

8 TONY DÍJ
★★★★★

OSCAR DÍJ
LEGJOBB DAL

OLIVIER DÍJ
★★★★★

MADÁCH SZÍNHÁZ

ONCE

Egyszer...
musical

Szövegkönyv:

Zene és dalszöveg:

ENDA WALSH GLEN HANSARD és MARKÉTA IRGLOVÁ

JOHN CARNEY

által írt és rendezett film alapján

Fordította: BÁRÁNY FERENC, PULLER ISTVÁN

Rendező: SZIRTES TAMÁS

RTL
MAGYARORSZÁG

BEMUTATÓ: 2019. SZEPTEMBER 20., 21., 22.

BUDAPEST
MADÁCH SZÍNHÁZ

A ONCE bemutatását a Music Theatre International (Europe) – www.mtishows.eu – és a Theatrum Mundi Színházi és Irodalmi Ügynökség – www.theatrum-mundi.hu – közötti különleges megállapodás teszi lehetővé.

KEMÉNY ISTVÁN
KESZTYŰ

Te, aki tudsz vezetni,
fékeznél, ha egy kesztyű
volna az útra dobva
eléd, ahol a zebrát
közlekedési lámpa
világítja be zölden,
pirosan, sárgán, vagy ha
későre jár, csak sárgán,
elhinnéd azt, hogy sün, vagy
egyéb elütött állat;
mondjuk, hogy időd volna,
kedved is lenne élni
és élni hagyni mást is,
megállni és kiszállni
a hülye sünt szapulva,
vagy észrevenni rögtön,
hogy az egy kesztyű ott csak,
mégse lépni a gázra,
ha már nem tetted addig,
hanem kiszállni, és úgy
konstatálni, hogy kesztyű,
kesztyű az útra vetve,

és mivel te állsz itt csak,
nyilván eléd vetették,
megvárni, aki dobta,
és ha az nem jön, akkor
rájönni, hogy nem is fog,
de mégse lehet mindent
a véletlenre fogni?
Megmondom, miért kérdem,
mert nem tudok vezetni,
és egy zebrára esve
heverek mint egy kesztyű,
pirosan, sárgán, zölden,
ilyenkor már csak sárgán
villózik rám a lámpa,
el is vagyok veszítve,
meg is vagyok találva,
van is párom meg nincs is,
egyedül mint az ujjam,
akármelyik az ötből,
mert nem jelentek semmit,
de mégse lehet mindent
a véletlenre fogni.

LACKFI JÁNOS

FÉL PÁR

◆ Bosszantott az a kesztyű, vajon hová tehettem? Nem mintha, mert van másik, csak éppen mégis, szóval. Hogy itt a párja, evvel. Mit csináljak, megtartsam? Vagy kidobjam, és akkor. De hogyha később mégis előkerül a másik? Akkor az még bosszantóbb, hogy hiszen meglett volna, én meg csak úgy eldobtam. Mi a fenét csináljak? Gyűrogettem a kesztyűt, nem azt, hanem a párját. Ez is csak rongydarab már, nincs neki haszna semmi. Milyen gyorsan fakulnak, használódnak a tárgyak... Egy kesztyű több, mint csak tárgy, meghosszabbítás-féle. Tiszta emberszabású.

A férjem szólt, hogy mégse. Hogy ezt már mégse kéne. Hogy ez csak hülye kesztyű. Majdnem akár a zokni. A kéz zoknija kesztyű. A láb kesztyűje zokni. Hogy én mindig azt mondom a zoknijára, ajvé, csak dobja ki, majd újat veszünk, ötöt egyszerre. Van mindig akciósan, szóval ne parázzon. És most fordult a kocka, ő emlékeztet engem, hogy olyan, mint a zokni. És nyugodjak meg végre, probléma nincs egy szál se. De pont ez nem igaz most, mert a kesztyű nem zokni. Anyaga van, simulhat, színekkel összejátszik. Nagyon is élő részem, de férfi ezt nem érti. Hogy is érthetné, kérdem, de kérdem csak magamtól. Mert minek tennem szóvá? Még egyre gyűrogettem azt a darabka textilt.

Végigjártam fejbem az egész tegnap estét. Mikor volt, hogy még megvolt? A színházba indultunk, ott fogtam, jól emlékszem. A kistáskámmal együtt szorítottam kezemben. Leheletnyi anyagnak szeretem tapintását. Éppen azért csúszik ki, merthogy olyan kis könnyű. Habkönnyű, ahogy mondják. És aztán nem adtam be a ruhatárba, hogyne! Tulképpen hülyeség volt magamnál tartogatni. És útban is volt folyton. Útban volt a mosdónál. Férjem kezébe nyomtam. Aztán meg visszavettem. Útban volt a büfében, amikor a pohár bort is tartanom kellett még, és nem tudtam letenni. Valaki kért zsebkendőt, és fél kézzel turkálni úgy a retikulómban, hogy a kesztyű is ott van... Le is ejtettem akkor épp azt a fél pár kesztyűt, amelyet el is vesztettem. Nem, nem, határozottan. Másik fele volt inkább.

És most a gyermek ágya mellett kuporgok éjjel, és a selymes hajába mértem az öt ujjam. Nem épp azt az öt ujjat, nem az elveszettbe illőt. Hanem a meglévőbe illő ez az öt ujjam. És az jár a fejemben. Az a leejtett kesztyű. Mely később nem veszett el. Az a pasas fölvette. Ismerős valahonnan. És a szemembe nézett. Tudom már, a fitnessből. Hirtelen előttem volt. Jól kigyúrt felsőtesttel.

Törülköző nyakában, izzadságot itatni. De a színházban nem volt törülköző, se fitness. Csak a szép szempillája. A mélykék szeme párja. Sokkal kidolgozottabb a teste, sokkal fittebb... Mint kié? Ki ne mondjam. Az elhízott uracskám. Kialudt régi tűzzel. Mint egy kosztümös filmben, letérdelt és felvette, úgy adta át a kesztyűt. Mélykék szemével nézett. Jó, nem volt neki másik. Én pedig megköszöntem. Mélybarna szemmel nézve. Mert nekem sincsen másik.

S ahogy megtapogattam kicsit később a kesztyűt, mikor már elvesztettem a párját mindörökre... Vagy tán nem is örökre. Inkább csak egyelőre. Mindegy, ez csak egy kesztyű. Most kesztyű helyett lánykám hajának tiszta selyme ujjaimra tekerve, hallatszik szuszogása. Ahogy megtapogattam a taxiban a kesztyűt, hát volt valami benne. Egy kesztyűben mi lenne? Még esetleg a bélés. Viszont ez béleletlen. Amolyan nyári kesztyű. Egy hülye névjegy benne. Rajta Böröndi Zoltán. Egy puccos salesmanager. Megmutassam röhögve a leletet a férjnek? Vajon mért nem mutattam? Csak akartam egy titkot? Hogy valaki pályázik, és éppen rám pályázik? Tényleg röhögnék rajta? Titokban megremegtem? Tényleg ennyi a húség? Vagy ennyi a hiúság? Fitnessnyire van tőlem? Egy mélykék pillantásra? Még anno megesküdtem. Az élő Isten látta. De vajon bennem él-e? Az eskü vagy az Isten? És melyikük segítsen?

Egy kesztyűben egy névjegy. Ponyvaregény lehetne. De épp ez most valóság. Mi lesz majd két nap múlva? Akkor mennék fitnessbe. Váltak esetleg termet, s nem járok többé arra? Hadd bámuljon a marha maga elé tűnődve. Vagy vállat von, és nyomja tovább, nagyobb súlyokkal? Mindenkinek ad kártyát? Vagy csak a jobb csajoknak? Tán én volnék Pipőke? Egy négyéves kislánnyal? Egy kislánnyira tőle? Meg egy férjnyire tőle? Mi az, ami elválaszt? Mi az, mi összekötne?

Vagy újrakezdem itthon, megpróbáljuk Péterrel? Kevesebb internettel, gyertyás borvacsorával? Bébiszitterrel, csak te meg csak én szisztémával? Ért annyit az egész most? És vajon mi ér mennyit? Lucácska, barna szempár? Az az egykori eskü? Elvesztett fél pár kesztyű?

Hirtelen szinte látom heverni az aszfalton.

Mint egy élettelen test.

Megtalálják a tettest? ◆

SZÖVEG –
OSZTOVITS ÁGNES

Két irodalmi Nobel-díj és a könyvkiadás csapdái

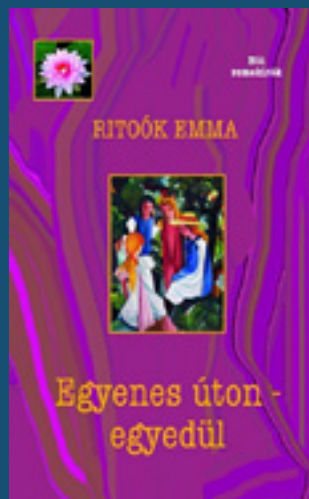
Október 10-én kiderül, ki lesz a tavalyi és az idei irodalmi Nobel-díjas. Sok bizarr döntés kísérte indulása, 1901 óta a világ lerangosabb kitüntetését, de a tavalyihoz hasonló skandalum – a díj odaítélésének elhalasztása – nem esett meg. Korábban elképzelhetetlen volt a kiszivárogtatás, a mindenkori bizottság erkölcsi tekintélye sosem forgott veszélyben.

◆ 2018-ban az egyik bizottsági tagról kiderült, hogy nőket molesztált, ráadásul tönkretette a fogadóirodák játékát, amikor némelyek tudomására hozta a későbbi győztes nevét. Nagyobb botrány kerekedett az ügyből, mint a korábbi, olykor arcpirító döntésekből, a szakmai félrefogásokból, pedig ezekből is volt éppen elég. Ma még nem tudjuk, sikerül-e a vadonatúj Nobel-testületnek kiköszörülnie a csorbát, legfeljebb reménykedünk. Mégpedig azért, mert soha ilyen nagy szükségünk nem volt megbízható „mankókra” az eligazodáshoz, mint mostanában. Nem véletlen, hogy a díjazott megnevezése után szalad a világ a könyvesboltokba, hogy megismerje a nevezetes szerzőt. (A szélesebb közönség körében alig ismert *Kertész Imre* 2002-es kitüntetésének bejelentése napján *Kertész Ákos* könyveit is elkapkodták Budapesten.) Egyet a polcokon sorakozó több tízezer névből.

A tökéletesen elüzletiesedett könyvkiadás (s a vele összenőtt kereskedelem) jó ideje nem tekinti feladatának az olvasó eligazítását, s pláne nem ízlésének csiszolását. Ráadásul – nálunk különösen – összezsugorodtak, sőt elsorvadtak az irodalmi mellékletek, a könyvkritikák. Fizetett bloggerek népszerűsítének sokszor fércműveket. Az írók, költők többnyire csak barátait olvassák, egymást dicsérik. Mivel egyetlen személy képtelen áttekinteni a könyvtermést, az eredeti és fordított irodalmat, aligha vethet a kiadók szemére bármit. Például azt, hogy egy-egy kéziratot vissza kellett volna adni átdolgozásra, mégpedig a szerző érdekében. Nem illik szóvá tenni, hogy pocsek a szöveggondozás, következetlen a helyesírás,

hogy bizonyos esetekben hiányzik az elő- vagy utószó, hogy magyartalan a fordítás, ízléstelen a borító vagy az illusztráció stb. Néhány tiszteletre méltó kivételtől eltekintve a kiadók már nem szellemi műhelyek, hanem gyárak, valódi meósok nélkül. Kósza ötleteik vannak, szakmunkásaik nincsenek.

Nagyszerű elképzelés reflektorfénybe állítani egykor elismert, 1945 után feledésre ítélt szerzőket. Az Atlantic Press Kiadó sokadikként csatlakozott az üzletileg is sikeres programhoz. Kérdés, hogy jogos-e „Női remekírók” sorozatcím alatt kiadni *Orczy Emma* bárónő, *Földes Jolán*, *Dánielné Lengyel Laura* vagy *Ritoók Emma* könyveit.

RITOÓK EMMA „EGYENES ÚTON – EGYEDÜL”

című regénye az *Új Idők* 1905-ös irodalmi pályázatát megnyerte, de nyilván nem esztétikai értékei, hanem bátor kérdésfelvetése miatt. A szerző (1868–1945) a XX. század egyik legizgalmasabb gondolkodója, akinek meg kellett küzdenie azért, hogy érettségizhessen és egyetemre járjon. Budapest után

Berlinben és Párizsban képezte tovább magát, vitapartnernek tekintette őt a fiatal *Lukács György*, elismerték a nyugatosok, egy időben *Tormay Cécile*-l dolgozott együtt, később *Babits Mihállyal* vitt irodalmi szalont.

Ritoók regénye a kiadó szerint „*talán a legmélyebb irodalmi elmélkedés a női lélekről, amely valaha magyar nyelven született*”. Nemcsak a suta mondatszerkesztéssel van bajunk, hanem a tartalommal is. Ennek a regénynek ugyanis több köze van a bölcelethez, a szociográfiához, mint az irodalomhoz. Ritoók különböző női sorsok vázlatos bemutatásával, lányok és asszonyok beszélgetéseinek, leveleinek felidézésével nyomatékos feminizmuskritikát fogalmaz meg. A nők egyenjogúsítása, bármily tetszetős idea, nem valósítható meg egyik napról a másikra, vallja a szerző. Egyrészt azért nem, mert a társadalmi gondolkodás lassan változik, másrészt azért sem, mert nem mindenki igényli, hogy felállítsák a családi tűzhely mellől. Könnyű a jómódú lányoknak az önállóság útjára lépni, próbálgatni a képességeiket és lehetőségeiket, hiszen van hová visszavonulniuk az esetleges kudarcok után. A regény főszereplőjének, Ágnesnek nincs hátországa, kemény munkával, kitarással eléri ugyan célját, orvos lesz, de magánéletében boldogtalan, hiszen nem adatott meg életében a nagy szerelem, nincs társa, gyermeke.

Az „Egyenes úton – egyedül” 114 éve jelent meg, de kérdésfelvetése ma is időszerű. A mű megérdemelt volna egy jól eligazító utószót, és ráfért volna az alaposabb szöveggondozás.

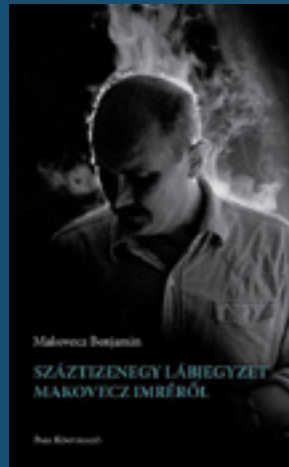
(Atlantic Press Kiadó, 2018., 2990 Ft)

JANE AUSTEN „CATHARINE” címmel megjelent kis kötete – a kiadó meghatározása szerint – a magyar és világirodalom és művelődéstörténet alapműveit tartalmazó Helikon Zsebkönyvek-sorozatban látott napvilágot, *Kada Júlia* színvonalas fordításában. Nincs ezzel a könyvecskével semmi baj, hiszen Austen (1775–1817) remek írónő, a romantika korában a későbbi

modernek előfutára, az irodalomtörténészek számára minden sora izgalmas, nemcsak a hét befejezett regénye, köztük a sokszor megfilmesített „Büszkeség és balítélet”, valamint az „Emma”. A remek angol tévésorozatok jóvoltából az is szereti ezt a tragikusán korán meghalt, szerencsétlen sorsú szerzőt, aki egyetlen sorát sem olvasta. A Helikon most száznegyven kicsi oldalon kínál betekintést az írói életműbe. Sehol nem hívja fel a figyelmet, hogy vigyázat, csalunk: ezek az írások töredékek, vázlatok. Nincs a kötetben eligazító utószó, nincsenek jegyzetek. Az olvasó csúnyán be van csapva.

(Helikon Kiadó, 2015, 2019., 999 Ft)

**MAKOVECZ BENJAMIN
„SZÁZTIZENEGY
LÁBJEGYZET
MAKOVECZ IMRÉRŐL”**

című könyvét nagy érdeklődéssel várta a közönség, hiszen ki más tudna hitelesen szólni a 2011-ben meghalt kiváló építész emberi arcáról, mint közvetlen hozzátartozói. Különösen a jó ideje komoly műfordítói erényeket felmutató nevelt fiú, akit Makovecz Imre sajátjaként szeretett, formált. Kései, olykor szív-

szorító főhajtás ez a könyv. Nagy kár, hogy az utalások, a felidézett történetek mélyére csak a beavatottak hatolhatnak be, kevesen tudják, kik rejlenek a monogramok mögött, hogy milyen törzsszövegre készültek bizonyos lábjegyzetek. Érthető és rokonszenves a szerző abbéli igyekezete, hogy különbözzön a sokasodó legendagyártóktól, hogy ne érzékenyüljön el lépten-nyomon, de talán számolnia kellett volna az olvasók őszinte érdeklődésével és kíváncsiságával, amit ez a posztmodern nyelvi bűvöletében fogant szöveg nem mindig elégít ki, s úgy érzi, a 111 lábjegyzethez elkelne néhány értelmező lábjegyzet.

(Park Kiadó, 2019., 2950 Ft) ◆

SZÖVEG –
DÉR KATALIN klasszika-filológus

SOROZAT –
BIBLIA ÉS IRODALOM

ÁBRAHÁM ÁLDOZATA

Isten megparancsolja Ábrahámnak, hogy áldozza fel fiát, Izsákot. Indoklás, magyarázat semmi. Az ősatyja engedelmeskedik, ám Isten végül megakadályozza a fiú megölését, egy kost küld helyébe, hogy Ábrahám azt áldozza fel. Az isteni parancs rettenetes és merőben érthetetlennek tűnik. A jelenetben a mindenkori hitetlenség Isten végtelen gonoszságára, kegyetlenségére lát bizonysgot: az ember nem fogadhat el egy ilyen istent a magáénak. Csak a keresztény felfogásból kiindulva magyarázható másképp...

◆ Izsák feláldozása Jézus kereszthalálának, megmentése pedig feltámadásának előképe. Ábrahám áldozatának története sok irodalmi alkotást ihletett. Weöres Sándor versének első négy szakasza követi a bibliai történet menetét, a következőben azonban a költő megrázó gondolata tűnik föl, amely más költeményekben is visszatér:

Gyermekgyilkos mindannyi szülő:
nem-lévőt létbe rántott,
és meghal, aki e világra kijő –
Te rended ez így: legyen áldott.
Parancsod, Uram: kit egy éj gyönyörén
megöltem már, másodszor is én
öljem meg e gyermek Izsákot.

Weöres Sándor: Ábrahám áldozása – részlet

Ilyen a „Nem élni könnyebb” című vers, vagy az „Üres szoba” sorai: „De százszor nagyobb boldogság: nem élni. / Miért hívjuk hát elő gyermekünket / a nem-létező idők szövetéből?” Az „én nem kívántam megszületni” közhelyével pedig tele van a világ- és a magyar irodalom (Csokonai, Babits, Pilinszky stb.). E gondolat árnyékában nem is látszik annyira különösnek Isten parancsa, hiszen az ember a költő szerint már azzal megöli gyermekét, hogy a világra

hozza, kihívva a nemlétből a halállal eljegyzett életre. Mit mondjunk? Miért kaptam az életet, ha úgyszólván el kell veszítenem egyszer? Mire való akkor e földi lét? Van bármi értelme?

Isten a teremtéssel életet adott az embernek, földi életet. Csakhogy van ezzel egy hosszabb távú célja, amelyet előre elhatározott, amelyre már a világ teremtése előtt kiválasztotta az embert (Ef 1,4-5). Ez a cél az, hogy amint megalkotta, úgy egykor újjáalkossa az embert egy új világra. Miért? Nem mintha elsőre, úgyszólván „elhibázta volna”, nem. És nem is elsősorban a bűn miatt: ez nyilvánvaló. Miért?

Isten az embert nem csupán mint teremtményét, hanem mint gyermekét akarja újjáalkotni, ez a titok nyitja.

Megteremt, életre hívja az embert, annak akarata, beleegyezése nélkül; szülei pedig ugyanígy, beleegyezése nélkül nemzik őt. Hát ez nem járja! Az ember, aki elsősorban szabad akarattal bíró lény, éppen ezen a legdöntőbb ponton, létrejöttében, megszületésében minden, csak

William Blake (1757–1827): Ábrahám és Izsák. Tempera és tus, vászon, 26,7×39,4 cm, 1799–1800 között

nem szabad? Ez botrány! Ez nem maradhat ennyiben, nem lehet végleges! Valaminek történnie kell, és történik is valami.

Az embernek azért adatik, akaratától függetlenül, a véges földi élet, hogy annak folyamán alkalma legyen eszes teremtményként szabadon eldönteni, kívánja-e az életet, a valódi, legmagasabb rendű, örök életet, Isten örök életét és társaságát. Azaz akar-e Istennek nemcsak a teremtménye, hanem a gyermeke lenni? Akar, vagy nem akar? És úgy lesz, ahogy az ember dönt. Isten teremtményének lenni és Isten gyermekének lenni, az óriási különbség! A Biblia precízen, mondhatni szakszerűen különválasztja ezeket az állapotokat, amikor megkülönböztetve az ember teremtésétől, egyszer csak elkezd születésről beszélni: Istentől születni, fentről születni, Isten életéből újjászületni, Isten gyermekévé születni és

hasonló kifejezésekkel. Istennek másféle kapcsolata van a teremtmény-emberrel, mint gyermekeivel. Mindenki Isten teremtménye, akár akarja, akár nem, akár hiszi, akár nem. Ellenben senki nem lesz automatikusan Isten gyermeke, csak az, aki földi életében szabadon úgy dönt, hogy az akar lenni.

Isten teremtménye vagyunk – Isten gyermekévé válnunk kell.

És ez nem a távoli jövőben döntetik el, hanem itt és most, a földön. Erre való a földi emberlét. Vagy földi élete során válik valaki Isten gyermekévé, vagy soha. Az isten-gyermekségben pedig az ember Isten Fiának képéhez lesz hasonlóvá (Róm 8,29). ♦

SZÖVEG –
KÖLNEI LÍVIA

KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

CSODÁK SZÜLETNEK, HA MEGNYÍLUNK EGYMÁS FELÉ

„*Mások béklyója kötötte lelkem, szabadulni vágytam, így körbeéltem ezt a világot*” – éneklő **Guessous Majda Mária**, vagy ahogyan a legtöbben ismerik, **Mesi**, abban a szép dalban, amelynek az „Átváltozás” címet adta. A kedves, csillogó szemű, mosolygós, Junior Prima-díjas énekesnő sok népzene- és világzene-kedvelőt kápráztatott már el a színpadokon, és folyton új utakat keres művészetének.

◆ – **Hogyan képzeljük el a gyerekkorodat marokkói édesapával és magyar édesanyával? Milyen hatások értek?**

– Nagyon sokféle hatás ért, amiért hálás vagyok. Anyukám végtelen biztosságot sugárzó „szárnyai” alatt, a három testvéremmel szoros szövetségben, valamint a magyar nagyszüleim mellett, az ő szerető családi hálójukban nőhettem fel. Gyerekkoromat átszövik a nagy éneklésekkel egybekötött családi összejövetelek, amelyeket elhunyt nagybátyám, dr. Seress Péter, a Délibáb népzenei együttes egyik alapító tagja vezetett mindig. A tőlük kapott pozitív élmények megalapozták az életemet. Apukám hazaköltözött Marokkóba, de amíg élt, folyamatosan tudtunk egymásról, és zeneszeretetével bátorított az arab zenei világ felfedezésére. A marokkói rokonsággal szakaszos, vissza-visszatérő kapcsolatot ápoltam. A mai napig keresem a módját, hogyan állandósíthatnám velük a kapcsolatot, mert minden visszatérés egy kicsit újrakezdés is.

– **Fontosak számodra az idős emberek és a hagyomány, amelyet képviselnek?**

– Szeretem és mélyen tisztulem az időseket, nagy öröm, hogy még mindkét nagyszülőm velünk lehet. Anyai nagypapám, dr. Seres Géza most lett 104 éves, nagymamám pedig 91. Sajnos már nincsenek túl jól, de korukhoz képest elképesztő életerővel vannak megáldva. Nagypapám mindig is nagyon szeretett énekelni, a Zeneakadémián az ő repertoárjából írtam a szakdolgozatomat. Szem- és fogorvos volt, emellett ő a szellemi atyja a „Tiszta udvar, rendes ház” mozgalomnak, amelyet az 1950-es évek első felében indított a Magyar Vöröskereszt.

Ma már
gyönyörűen
egységet
alkot bennem
ez a kettős
származás,
zeneileg is.

– Rákospalotai szülői házamon hosszú évekig volt egy ilyen „Tiszta udvar, rendes ház”-tábla. Örülök, hogy megtudtam, ki alapította.

– Nekem ő nagy példakép. Szerintem nagyon fontos, hogy tudjunk a felmenőinkről, megismerjük minél jobban a történetüket. Amióta megszületett a kislányunk, Míra, a férjemmel feladatunknak érezzük, hogy a magyar mellett a marokkói gyökerek megismerése és ápolása is ott legyen valamilyen formában az életében. És persze Törökország is, mert az a mi szívünknek nagyon kedves hely, és rengeteget tudna tanulni az ott élőkötől is. A legjobb lenne, ha gyakran tölthetnénk több hónapot ezekben az országokban, már csak a nyelvgyakorlás miatt is.

– Arabul megtanulni nem lehet könnyű...

– Gyerekkoromban sokat hallottam magam körül az arab nyelvet, így nekem például a torokhangok nem jelentenek gondot, akcentus nélkül tudok beszélni. A nyelvtan és a szókincs gyarapítása az elsődleges feladat, úgy érzem. Törökországi ösztöndíjam idején is nagyon hasznos volt, hogy török emberek között élve rákényszerültem a nyelv megtanulására. A Zeneakadémia ösztöndíjának köszönhetem, hogy eljutottam oda. A 2007-ben elindult Népzene Tanszék első évfolyamán tanultam. 2009-ben utazhattam Törökországba egy szemeszterre, és olyan volt, mintha oda is hazaérkeztem volna. Megváltoztatta az életemet az a néhány hónap. Az első nagy vonzerőt

az emberek jelentették. Azt érzi náluk a vendég, hogy övé a világ, szinte bármit kívánhatna; mintha lépten-nyomon csodák történének vele kint. A másik nagy vonzerő Törökországban, hogy megerősítést nyertem abban a kettős identitásban, amiben éltem – mert azért gyerekként sokat küzdöttem én azzal, hogy akkor most ki is vagyok: magyar vagy marokkói. Európai környezetben kaptam ott meg mindazt, ami a marokkói éneket megerősítette.

– Törökországot áthatja ez a kettősség: egyszerre európai és ázsiai, nyugati és keleti.

– Igen, és ott szépen összefonódik ez a két világ. Attól kezdve bennem is gyönyörűen egységet alkotott ez a kettős származás, zeneileg is. Hazatérve beneveztem a FolkBeats népzenei és világzenei tehetségkutató versenyre, amire nagyon bátorított a főtárgytanárom, Vakler Anna. Úgy éreztem, végre kereshetek egy olyan zenei nyelvet, aminek a segítségével megfogalmazhatom ezt

a bennem egységgé vált kettősséget, így születtek az első lemezem, a „Szivárványhíd” dalai. 2011 májusában volt a döntő, és fődíjként lemez megjelentetésére, valamint egy nagyszabású amerikai turnéra kaptam lehetőséget. 2013-ban utaztam először Amerikába kísérőimmal, Gerivel és Ivánnal (Boros Gerzson Dávid és Barvich Iván). Később Mesi Trió lett a nevünk, és 2013-ban megjelent második lemezünk is, az „ÖröMes”.

– A fiúkat hogyan ismerted meg?

– Ivánt az utcán. Leszólított. (Pajkosan nevet.) Mentem haza a Zeneakadémiáról, és hátamon volt a hangszerem, a török lantom. Mindig is nagyon érdeklődött a különleges hangszerek iránt. A Sebő-együttes egyik oszlopos tagja, amelyben már hallottam is őt korábban játszani. Beszélgettünk, és felmerült az ötlet, hogy zenélhetnénk együtt. Így indult hét éve a közös történetünk. Gerivel már korábban is együtt zenéltem.

JÓSZOLGÁLAT
díj | 2020

A CSELEKVÉS DÍJA

Ő a megismerkedésünk előtt három világzenei együttes vezetője volt Kecskeméten, annak ellenére, hogy Pestre került a Budapesti Műszaki Egyetemre. Nagy nyitottság jellemzi, jól megfér benne a reáltudományok és a zene iránti érdeklődés. A magánéletünkben is egymásra találunk hála Istennek, összeházasodtunk, és nem egészen egy éve született meg a kislányunk. Geri vállalkozó, ugyanis az volt az álmunk, hogy ha a kicsi megszületik, ő otthon dolgozhasson, mert a háromféle elfoglaltság – a baba, a koncertezés és a munkája – nagyon sok együtt. A próbákon, a koncerteken szinte mindig ott van mellettem vagy mögöttem. Nagyon sokat jelent az ő jelenléte, támogatása.

– Nagy határátlépőnek látlak téged, az életed fordulataiban és a zenédben is. Képes vagy például egy 14. századi azerbajdzsáni költő versét elénekelni egy magyar népdal dallamára...

– Legbelül nagy gyerekeknek érzem magam, aki szeret sok mindent kipróbálni. Mindenre nyitott vagyok, ami értelmet közvetít. Az egyik legkedvesebb magyar népdalomat például a magyar mellett török és angol nyelvre fordított szövegekkel is felvettük. A dal így három videoklippel debütál az interneten. Azt remélem, így azoknak is a szívébe tud hatolni, akik más nyelvűek. Örömmel kíséreltezek, kíváncsi leszek, működik-e majd ez, és hogy mit hoz ki belőlem.

– Gyerekek álmairól, élettörténetéről is írsz dalokat.

– Kicsi korom óta szerettem figyelmet szentelni azoknak, akik valamilyen okból hátrányosabb helyzetben élnek, védelemre szorulóbbak, mint a többi ember. Ugyanakkor valamilyen adottságuk révén mégis a példaképeink lehetnek: érzékenységekben, kitartásban, életkedvben például, érdemes tehát figyelniük rájuk. Ilyen indíttatásból születnek az Átváltozás-dalok, amelyek közül két dal az én átváltozásomról szól, hat pedig mások élményeiből születik.

– A formabontó kreativitásod mellett egyensúlyra törekvő embernek is látlak.

– Okosan kell egyensúlyoznom az idővel és a figyelemmel is, amit a kisbabámra, a férjemre és a hivatásomra fordítok. De elsősorban a materiális és a spirituális világ egyensúlyára törekszem az életemben, hiszen ha a belső világomra nem figyelnék, akkor nem lenne mire építeni. Nem önmagamért létezem, és nem csupán a magam jó érzéséért éneklek a színpadon, hanem feladatom és céloom van velem. Nem akkor születnek a legnagyobb csodák, ha kinyitunk egymás felé? ♦

ISMERSZ ÖNZETLEN SEGÍTŐKET? JELÖLD A JÓSZOLGÁLAT-DÍJRA!

A díj a szociális területeken kiemelkedő és példaértékű munkát végző szervezeteket, valamint hivatásos és önkéntes segítők, közösségeket jutalmazza évente az országos felterjesztések alapján. Az idei évtől a jelölhető kategóriák kibővülnek a külföldi vándor-díj elismerésével.

Inspiráldj a jelöléshez, látogass el október végéig a budapesti Március 15-e térre, ahol a kultéri kiállítás táblóin megismerheted az idei év díjazottjait!

**JELÖLÉSI HATÁRIDŐ:
2019. NOVEMBER 30.**

**TOVÁBBI RÉSZLETEK:
WWW.JOSZOLGALATDIJ.HU/JELOLES**

OKTÓBERI KIMENŐ

OROSZ ZENEI FESZTIVÁL

Az eseménysorozat idén több orosz zeneszerző munkásságát öleli fel. Prokofjev zenekari darabjai között megszólal az I. Zongoraverseny, de a közönség nagy öröme a Rómeó és Júlia is hallható lesz. Glinka zenéjéből a kamaradarabok kerülnek fókuszba. Muszorgszkij születésének 180. évfordulója alkalmából több programot is szerveznek, lesz előadás a levelezéséről és felhangzanak részletek az Egy kiállítás képei című műből. A fesztivál egyik fénypontjaként Csajkovszkij Vesperását hallgathatjuk meg a Szent István Bazilikában. Lukácsházi Győző a gyerekeket szólítja meg Prokofjev Péter és a farkas című művének bemutatásával. A fesztivál meghívására hazánkba látogat egy különleges, orosz guszli együttes is, a zenészek tradicionális pengetős hangszereikkel orosz népzenet játszanak.

Budapest, Debrecen, 2019. október 7–13.

A fesztiválon fellép a Kruppa Vonósnégyes is.

LEONARDO 500

A művészet templomai ismeretterjesztő sorozat következő bemutatója az egyetemes művészettörténet egyik legjelentősebb alakja, Leonardo da Vinci előtt tiszteleg, halálának ötszázadik évfordulója alkalmából. Leonardo az itáliai reneszánsz polihisztor mestere, festőművész, szobrász, építész, természettudós, humanista volt egy személyben – és a világ titkai után kutató, fáradhatatlan felfedező. A filmben megszólaló szakértők és mérnökök Leonardo tanulmányait olyan új megvilágításba helyezik, amely során a nézők a modern kor vívmányain keresztül ismerhetik meg a mester géniusát, felfedezve, hogy az ipar, a mérnöki- és orvostudományok, az anatómia és a 21. századi modern művészet gyökerei mind Leonardo munkásságáig nyúlnak vissza.

Budapest, Várkert Bazár, 2019. október 1., 12., 29.

MARGÓ IRODALMI FESZTIVÁL ÉS KÖNYVVÁSÁR

Ismét változatos programok kíséretében ismerhetjük meg az irodalmi élet újdonságait. Egy rendhagyó előadás keretében, Haumann Péter és Miklós Szilveszter közös műsorában debütál Krasznahorkai László új regénye,

a Rossz versek című filmhez készült novelláskötetet pedig egy összművészeti produkción keresztül ismerhetik meg a nézők. Könyvbemutatók, előadások, koncertek várnak mindenkit.

Budapest, Várkert Bazár, 2019. október 10–13.

Fotó: Valuska Gábor

CAFE BUDAPEST KORTÁRS MŰVÉSZETI FESZTIVÁL

Köztéri programok, a kortárs művészet legfrissebb alkotásai, rendhagyó műfaji fúziók várnak minden érdeklődőt 17 napon át. Budapestre látogat többek között a Tiltott Város Kamarazenekar, hogy a Várkert Bazárban adjon kóstolót a kínai muzsika legjavából, a tradicionális zenétől a kortárs kompozícióig. A táncrajongók is különlegességekre számíthatnak, például a belga koreográfus, Sidi Larbi Cherkaoui Nomad című műve is látható lesz.

Budapest, 2019. október 4–20.

Részlet a Nomad című előadásból

KÉPMÁS-EST

HELYSZÍN: **VÁRKERT BAZÁR**, RENDEZVÉNYTEREM

1013 Budapest, Ybl Miklós tér 2–6.

KI VAGYOK ÉN?

ÖNISMERET ÉS FELNÖTTÉ VÁLÁS

Hogyan keretezzük át történeteinket az önállósodással? Elbizonytalanító és megerősítő valóság, vágyok és realitás – mi az ami segít és mi az, ami hátráltat minket a felnőtté válásban?

A beszélgetést a Rossz versek c. film inspirálja, utána **Kozma-Vízkeleti Dániel** kiképző család-pszichoterapeuta, klinikai szakpszichológust és **Reisz Gábor** rendezőt kérdezzük.

A beszélgetést **Szám Kati**, a Képmás főszerkesztője vezeti.

Időpont:

2019.
10.18.
PÉNTEK

18 ÓRA

A RENDEZVÉNYEN VALÓ RÉSZVÉTEL (ELŐZETES VAGY HELYSZÍNI) REGISZTRÁCIÓHOZ KÖTÖTT. BELÉPŐ AZ AKTUÁLIS HAVI KÉPMÁS MAGAZIN, AMELY A HELYSZÍNIEN IS MEGVÁSÁROLHATÓ. ELŐFIZETŐINKNEK INGYENES. KÉRJÜK, HA REGISZTRÁL, ÍRJA A NEVE MELLÉ, HOGY ELŐFIZETŐ.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ +36/1/3651414
SZERKESZTOSEG@KEPMAS.HU

A korábbi Képmás-estekről YouTube csatornánkon összefoglalókat láthat: youtube.com/kepmas-magazin

RENDEZŐ:

KÖZREMŰKÖDŐ:

TÁMOGATÓ:

AZ ÉLET ÉRTELME – EGYPERCESEK SZÁZ PERCBEN

Az *Egyperces novellák* című kötet fél évszázada, 1968-ban jelent meg először. A műfaj ma már fogalom, sok sora szállóige, alakjai, helyzetei beépültek nyelvünkbe, gondolkodásunkba.

Az egypercesek különös tulajdonsága, hogy nem avulnak. Ennek oka nemcsak a vonzó forma, az eredeti optika, a tiszta szellem és a fényes humor, hanem elsősorban az, hogy szerzőjük meglátta azt, ami bennünk és körülöttünk nem változik.

Az Egypercesekből felolvas Mácsai Pál, cimbalmozik Lukács Miklós.

Gödöllő, 2019. október 31.

SZABÓ BALÁZS BANDÁJA: CSÖNDKABÁT

Szabó Balázs dalszerző-énekes, zenész, bábszínész és mesemondó tíz éve alapította meg saját bandáját. A jubileum évében az Erkelben ünnepelnek, mégpedig egy versmegzenésítésekre épülő, vonósokkal kiegészülő koncerten, amely *Csöndkabát* című irodalmi estjük hangulatát viszi át nagyszínházi környezetbe. Lesznek *Pilinszky-* és *Grecco-*versek, de a fókuszban *Radnóti* költészete áll majd. Az énekes első *Radnóti*-feldolgozása, a *Bájos* rengeteg rajongót szerzett az együttesnek, illetve a folkos-kamarapopos kompozícióknak.

Budapest, Erkel Színház, 2019. november 4.

NICK VUJICIC ELŐADÁSAI

Októberben több városban is előadást tart a nagy hatású motivációs tréner, Nick Vujicic. A súlyos fogyatékossgal született Nicket gyakran csúfolták az iskolában, emiatt már nyolcévesen depressziós volt, tízévesen pedig öngyilkosságot kísérelt meg. Ma már nagyon is hálás azért, hogy él, hogy feladatokkal és kihívásokkal teli az élete. Elképesztő életútjáról, lelkünk fogyatékoságairól és keresztény hitéről mesél szerte a világon.

2019. október 23. – Kolozsvár

2019. október 24. – Sepsiszentgyörgy

2019. október 25. – Budapest

Fotó: Nagy Márton

AKIK MARADTAK

Ajánlja: Gergely-Baka Ildikó

Szinte mindegyik háborús történet ugyanazokkal a témákkal operál: öldöklés, kegyetlenség, ördögi ember. F. Várkonyi Zsuzsa pszichológus úgy döntött, hogy egészen más nézőpontot választ: a sérült személyiségről, a túlélők gyógyulásáról ír a *Férfitől lányregénye* című könyvében. Ezt a regényt álmolta mozivászonra Tóth Barnabás rendező, és a film Magyarország idei Oscar-nevezettje lett.

Az impulzív kamaszlány, Klára kénytelen a nagynénjével, Olgival élni, miután elveszíti a szüleit a II. világháborúban. Kapcsolatuk elég zaklatott, és amikor a lány megismerkedik az orvos Aladárral, úgy érzi, talált végre egy igazi családtagot, egy pótapát. A film harmada egyetlen helyen, a nőgyógyász lakásának egyik szobájában játszódik; minden jelenettel megtudunk valami újat a két személyiségről, és minden jelenettel gazdagodik ez a szokatlan, mégis nagyon emberi kapcsolat. Kevés beszéd, de rendkívül sokat mondó párbeszéd hangzanak el, és a film olyan miliőt teremt, amely az első percben beszippant. Az elmúlt hónapokban több semmitmondó filmet is abbahagytam az első 20 perc után, így még nagyobb öröm, hogy most végre ott érezhettem magam a filmbéli szobában. Apahiány, felnőtté válás, barátság, szerelem, elengedés – egyetlen közhelyes mondat sem hangzik el a fentiekéről, mégis jó adag gondolkodnivalóval és szép érzésekkel megyünk haza a moziból.

Kiváló, érzelemgazdag, lírai film az „Akik maradtak”. Arról az alapvető emberi tapasztalatról mesél, hogy „nem jó az embernek egyedül lenni”, és a túlélők gyógyulásának csak egy útja van – a regény szerzője pszichológus hivatásában is ezeket a tanulságokat tartotta a legfontosabbnak.

Országszerte a mozikban 2019. szeptember 26-tól

KÉPMÁS-EST

HELYSZÍN: HAGYOMÁNYOK HÁZA, ÁTRIUM

1011 Budapest, Corvin tér 8.

A SZŐLŐRŐL SZÓLVA

A szőlővel rengeteg jó dolog történhet a borrá váláson kívül is.

Saly Noémi irodalom- és Budapest-történésszel, számos szakácskönyv szerzőjével a szőlő kultúrájáról beszélgetünk. A meglepetés pedig ezúttal nem a fülnék vagy csupán a szemnek szól: **Magyarország történelmének szőlős fogásaival ismerkedhetünk meg testközelből.** **Novotny Antal**, a Katlan Tóni Kft. tulajdonosa ugyanis nemcsak receptekhez kapcsolódó történetekkel és történelmi receptekkel érkezik.

Időpont:

2019.
10.25.
PÉNTEK

19 ÓRA

A RENDEZVÉNYEN VALÓ RÉSZVÉTEL ELŐZETES REGISZTRÁCIÓHOZ KÖTÖTT. BELÉPŐ AZ AKTUÁLIS HAVI KÉPMÁS MAGAZIN, AMELY A HELYSZÍNESEN IS MEGVÁSÁROLHATÓ. ELŐFIZETŐINKNEK INGYENES. KÉRJÜK, HA REGISZTRÁL, ÍRJA A NEVE MELLÉ, HOGY ELŐFIZETŐ.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ +36/1/3651414
SZERKESZTOSEG@KEPMAS.HU

A korábbi Képmás-estekről YouTube csatornánkon összefoglalókat láthat: youtube.com/kepmas-magazin

RENDEZŐ:

KÉPMÁS
MAGAZIN | nőknek és férfiaknak

Media a
Csatáért
Alapítvány

TÁMOGATÓ:

KÖLTŐ KAMERÁVAL

Volt egyszer egy kisfiú, aki nagyon szeretett volna fényképezni, de a szüleinek nem volt pénze kamerára. Végül 14 éves korában kapott egy masinát, előtte viszont évekig csak fejben készített képeket. Nem tudjuk, hány megörökítetlen pillanatot raktározott el addigra, de talán ez a hosszú, reménytelennek tűnő vágyakozás is hozzásegítette ahhoz, hogy *Kertész Andor* az egyik legpoétikusabb magyar fotográfussá, és ugyanakkor világhírűvé is váljon.

◆ *André Kertész*t, ahogy ma emlegetjük, Párizsból kapta fel a nemzetközi hírnév, és a francia főváros atmoszférájának hiteles tolmácsolójaként lett ismert. Oda azonban csak 31 évesen települt át: különleges látásmódja korábban, még Magyarországon alakult ki.

A Petőfi Irodalmi Múzeum a művész születésének 125. évfordulója alkalmából tette közzé az irodalmi hagyatékokból hozzá került vintage-okat, amelyek közül a legtöbb az író, kritikus Bölöni Györgyhöz, és feleségéhez, *Márkus Ottília*hoz (Itókához) kötődik. Nyelvtudás híján Párizsba érkezve Kertész nagyon is rászorult a magyar emigránsok alkotta kapcsolati hálóra, és a Bölöni házaspár nagyban segítette őt a fotográfusi lehetőségek felkutatásában. Legnagyobb szabású közös munkájuk *Az igazi Ady* című 1934-ben kiadott kötet lett, amelyben Kertész kameráján keresztül láthatjuk a költő kedvelt párizsi helyszíneit, kisvendéglőket, parkokat és utcarészleteket, másrészt megrendezett csendéletek formájában mikrokörnyezetéről is hiteles képet kaphatunk. A Szent Mihály útja vagy a Luxembourg-kert elégikus szűrt fényeknek és hosszú árnyékainak sorozatát egy kecskenyáj szakítja meg, amint magától értetődően bámészkodik a világáros egyik utcáján a járókelők között. Mint *E. Csorba Csilla*, a kiállítás kurátora is megjegyzi, a jelenleg nem számított akkoriban szokatlannak, hiszen két évtizeddel Ady időszaka után, az egyre szaporodó automobilon ellenére Párizs továbbra is megőrzött valamit középkorias jellegéből. Kertész mindezt nem egyszerűen megörökítette, hanem a felvételhez olyan pozíciót választott, amelyből a jelenetet a klasszikus reneszánsz kompozíciók mintájára vehette fel: figyeljük csak meg a termélységet, a képlezáró formák sötét tömegét, vagy a figurák kanyargását!

Ady utcáján ma is kecskenyájjal találkozunk
Párizs, 1933., zselatinos ezüst, vintage

A képek Bölöni György: Az igazi Ady, Paris, 1934 c. kötetéhez készültek

A Monceau kocsmá, a Taverne Monceau az Avenue de Villiers-n
Párizs, 1933., zselatinos ezüst, vintage

A kiállítás különlegességének számít továbbá egy női gasztronómiai kör, a *Les Belles Perdrix* (Szép fogoly-madarak) vacsoráján készült sorozat, amely eddig nem szerepelt kiállításon. Tudható, hogy ilyesfajta ingyenc társaságok létesítése elsősorban a férfiak kiváltsága volt ekkortájt. A női változatban a tagok az összejevetelekre csak évente egyszer vihettek férfitpartnert, Kertész valószínűleg egy ilyen alkalommal lehetett Itóka és a kör vendége. A minimális szertartásossággal zajló esemény oldott, felszabadult hangulatáról tudósít, s a remekül kiválasztott sűrűsödési pillanatokban a párizsi dámák egy-egy fontos jellemvonása is felvillan.

A náciizmus elől New Yorkba költözött, a korábbi évekhez hasonló sikerek jó időre elkerülték. A tengeren túli művészközeg csak az 1960-as években fedezte fel újra.

Nézzük meg a kiállítást, és higgyünk a fotósnak, aki a halála előtt nem sokkal ezt írta: „Minden Szigetbecsére vezethető vissza...” ♦

A kamera poétája. André Kertész-fotók a Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményeiből. Megtekinthető 2019. október 6-ig.

A GAGYI ÉS AZ ELEFÁNTCSONTTORONY KÖZÖTT

Interjú Batta Andrással

Batta András Erkel Ferenc- és Széchenyi-díjas zenetörténész, a Zeneakadémia egykori rektora. Ahogy ő mondja, pályája kezdete óta két fontos tevékenység fogja közre sokféle munkáját: a zenei ismeretterjesztés és a tanítás. Jelenlegi ügyei, mint a Magyar Zene Háza, a *Virtuózok* vagy a *Partitúra*, szintén az ismeretterjesztést és a tehetséggondozást szolgálják. Beszélgettünk *Bartók* és *Kodály* országáról, a klasszikus zene közönségéről és egy készülő elvarázsolt kastélyról is.

- ◆ – **Az ismeretterjesztést egészen fiatalon, még akadémista-ként elkezdte.**
– Annak idején a Zeneakadémiát megkereste valamilyen országos fórum, hogy adjunk koncerteket, tartsunk előadásokat azokon a helyeken, ahová nehezen jut el a magas kultúra. Egy barátommal rögtön kaptunk az alkalmon, és elmentünk egy újpesti ipari szakmunkásképző iskolába, hogy kicsit népszerűsítsük a zenét az ott tanuló fiataloknak. Nagyon pozitív fogadtatásban volt részünk.
- **Úgy tűnik, hogy a rendszerváltást megelőző következetes zenei népművelés és a *Virtuózok* között óriási hézagok vannak. Utólag nem nehéz betömködni a lyukakat?**
– A *Virtuózok* nagysága tulajdonképpen abban mérhető, hogy rávilágít, mennyi tehetséges gyerek van ma Magyarországon, milyen színvonalas a zenei képzés az alapfoktól kezdve, és felhívja a közönség figyelmét a klasszikus zene hasonlíthatatlan értékére. Hogy ez most sok vagy kevés, mindenki döntse el saját maga, de ne legyünk telhetetlenek, örüljünk annak, hogy legalább ezt sikerült megvalósítanunk. Természetesen a *Virtuózok* nem pótolja az iskolai zenei nevelést, de kedvet csinálhat a zenéhez. Nagy lehetőséget látok az olyan rádióadókban is, ahol rövid műsorokkal igyekeznek felkelteni az érdeklődést a klasszikus zene iránt. Sajnos a hosszú műsorok időszaka lejárt, az emberek időbeosztása ezt nem engedi meg. Nem élhetünk elszigetelten, szükséges megtalálni a gagyí és az elefántcsonttorony közötti mezsgyét.

– Az iskolában fájoan kevés időt fordítanak a zenei oktatásra.

– Dobszay László zenetörténész, kedves tanárom mondotta mindig, hogy az iskolát nem pótolja semmi. A mai fiatal zenehallgató – tisztelet a kivételnek – nagy hátránnyal indul. Az idősebb generáció még tanult kottát olvasni, kórusban énekelt, ezért is tudott jobban kötődni a klasszikus zenéhez. Nem azt mondom, hogy jó a fennálló állapot, de világszintű jelenséggel állunk szemben, sőt, más országokban még Magyarországnál is rosszabb a helyzet, ha ez nem is vigasztal minket. Haladni kell a korrall, ha a diák mobiltelefonnal a kezében nő fel, nincs más hátra, mint azon keresztül juttatni el hozzá a klasszikus zenét.

Ázsia egyes országaiban, például Japánban minden követ megmozgatnak annak érdekében, hogy szélesebb körhöz jusson el a klasszikus zene és a minőségi zenei oktatás. A klasszikus zene társadalmi megítélése ezekben az országokban nagyon pozitív. Korábban, ha jött egy japán hallgató a Zeneakadémiára, megmosolyogták, ma pedig nemegyszer lezongorázza az itt tanuló magyar diákokat. Kínában most tartanak ott, mint a japánok húsz-harminc évvel ezelőtt, de erős a gyanúm, hogy a következő évtizedekben legalább azt a színvonalat érik el, sőt!

– Lássuk be, a klasszikus zenével képtelenség tömegeket megmozgatni, és itt most tekintsünk el a komolyzenét populáris műfajként kezelő előadóktól.

– A klasszikus zene soha nem a szélesebb közönség kiváltsága volt. Ám egy olyan közép réteg táplálása, amelynek a klasszikus zene jelent valamit, reális cél kell hogy legyen. Az irodalmat véve alapul: képzeljük el, mi történe, ha nem olvasnánk Kosztolányi Dezsőt vagy József Attilát – meggyőződésem, hogy az életől lenne csekélyebb az ismeretünk. Csak Mozart hat operájából az emberi relációkról többet tudunk meg, mint akár egész életünkben a személyes tapasztalatok alapján.

– Az átlag zenehallgató, ha a huszadik század végéről kell magyar zeneszerzőt mondania, kapásból Ligeti Györgyöt, Eötvös Pétert vagy Kurtág Györgyöt említi. És a többiek?

– Valóban, ők a leghíresebbek itthon és külföldön egyaránt. Ugyanakkor jócskán akadnak olyan zeneszerzők, akiknek képességeik ellenére nem adatott meg a mindent elsöprő világsiker. Például Ligeti és Kurtág mellett volt egy harmadik, a világhírnévre esélyes magyar zeneszerző, Szőllőssy András (1921–2007), aki megragadó és mély zenéket írt. Próbálták támogatni, kitörési pontokat találni,

de nem sikerült tartósan áttörnie a nemzetközi határt. Említhetem Durkó Zsoltot, Petrovics Emilt és Szokolay Sándort is. A magyar zeneszerzés, miként a magyar festészet, nemzetközi téren nincs rendesen „eladva”. Persze a tehetség mellett a szerencse sem elhanyagolható tényező a világhírnév tekintetében.

– Mi hiányzik ahhoz, hogy a kortárs komolyzene többek érdeklődését felkeltse?

– Tudomásul kell vennünk, hogy a magyar közönség konzervatív. Bartók hazájában van, aki nem szívesen hallgat Bartókot, annyira nehéznek és értelmezhetetlennek találja. A legtöbb kortárs zeneszerzőnek nem könnyű megbirkózni azzal a feladattal, hogy elnyerje a közönség kegyét. Azokban az országokban, említhetem Franciaországot vagy Németországot, ahol az állam tetemes összeggel segíti a kortárs klasszikus zenét, akár úgy, hogy ösztöndíjakat, fesztiválokat alapít, egyszerűbben boldogul egy mai zeneszerző.

– A Magyar Zene Házával összefüggő zenei ismeretterjesztő központ szakmai munkacsoportjának irányítója. Az épülő intézmény elsősorban milyen célokat szolgál?

– A tervek szerint 2021 végén megnyíló intézmény Magyarország kulturális életének egyik legkomplexebb épülete és intézménye kíván majd lenni, vállalva, hogy mindenfajta zenét összefogjon, emocionális és intellektuális élményként mutasson be a látogatóknak. Szórakoztató, interaktív, rengeteg vizuális elemmel ellátott kiállításokban gondolkodunk, nagy hangsúlyt fektetünk majd a népzene megismertetésére is. A Magyar Zene Háza egy elvarázsolt kastély lesz, csak mi a kultúrában varázsoljuk el a látogatókat.

– A Partitúra című, nagysikerű, vidéki városok, települések kulturális értékeit bemutató műsorban is szerepel. Érte meglepetés a kalandozások során?

– Nagyon jó csapattal vehetek részt a produkcióban, Miklósa Erika és Novák Péter kiváló partner. A vidéki barangolások rendkívül sok újdonsággal ajándékoznak meg, például Gyula hangulata, magyar múltja, kultúrájának kincsei nagy hatással voltak rám. A munkáim miatt az életem nagy része a fővároshoz kötött, most fedezem fel igazán Magyarországot a rejtett értékeivel együtt. Jövőre mindenképp szeretnénk bejárni Erdélyt, Felvidéket, Vajdaságot és Kárpátalját, bízunk benne, hogy a bennünket is lelkesítő élményeinket műsorrá gyúrva sokakkal meg tudjuk osztani. ♦

ÁLLATI ÁRUHÁZ

Az üzletek polcai roskadoznak az árutól – ez egyrészt jó, mert szinte bármit megvásárolhatunk, amire szükségünk van, másrészt viszont veszélyes útvesztő: sok olyasmit is ránk sózhatnak, aminek semmi haszna, sőt, esetleg még káros is. A mérhetetlen árubőség a kisállattartókat is kényezteti: a boltokban elvileg mindent meg tudunk venni, amire a házi kedvencnek szüksége van, de ez sajnos mégsem igaz teljesen. Felesleges luxuscikkekből ugyanis hatalmas a választék, bizonyos dolgokat viszont akkor sem tudunk beszerezni, ha térdig koptatjuk a lábunkat. A nyár folyamán például tucatnyi kisállatboltban voltam, hogy kalitkára akasztható fürdőt vásároljak egy közepes méretű papagájnak, de nem kaptam sehol, úgy tűnik, ez a termék teljesen hiányzik az üzletek kínálatából.

◆ KELL EGY KÉGLI!

Amikor az ember beszerez egy állatot, azt mindenekelőtt el kell valahol helyezni. Attól függően, hogy milyen jellegű állatról van szó, szükségünk lesz egy ketrecre, kalitkára, akváriumra vagy terráriumra. Itt rögvest belefuthatunk az első csapdába, ugyanis bár hazánkban már évek óta törvény szabályozza az állattartásra használt alkalmatlanságok méretét, az üzletekben a mai napig árulnak olyan kalitkákat, amelyekben nem volna szabad madarat tartani. Sajnos sokan a lehető legolcsóbb megoldásra törekcsenek (ami ez esetben nyilván a legkisebbet is jelenti), holott az állat „lakása” és annak berendezése egyszeri kiadás, amely ugyan sok esetben többbe kerül, mint maga a lakó, de nem szabad sajnálni rá a pénzt, hiszen kedvencünknek az egész életét abban kell leélnie.

A TEKNŐS NEM RÖPKÖD

Az akváriumra általában érvényes az, hogy minél nagyobb, annál jobb: egy bizonyos méretnél kisebb tartályban már legfőljebb vízicsigát érdemes tartani. A terrárium esetében még bonyolultabb a helyzet, ugyanis míg az akvárium méretét literben szokták megadni, addig a terráriumnál a térfogat önmagában nem sokat mond, hiszen a szárazföldi, röpképtelen állatok az üres légtérrel nem tudják kihasználni. A terráriumba tehát berendezés kell, nem csak esztétikai okból, hanem hogy az állat fel tudjon rá mászni, fedezékbe tudjon húzódni, ezáltal a mozgásteret nagyobb és változatosabb legyen. A terráriumot magunk is telepakolhatjuk a szükséges dolgokkal, de lehet kapni berendezett is. Az aljzatra teríthető anyagok választéka széles, s hogy melyiket érdemes választani, az az állat fajtától is függ: kisemlősök alá nedvszívó, könnyen cserélhető almot kell teríteni, a hullóknél ez kevésbé szempont, mert ritkábban kell takarítani.

MEGESZI AZ ÁGYAT

A kutyának, macskának nem kell kalitka vagy terrárium, ellenben jó, ha van saját fekhelye, és nem a sajátunkon osztozunk vele. A bűbájos kölyökkutyának tündéri és méregdrága ágyikót vásárolni merő pénzkidobás: az első fekhelyét fogváltáskor valószínűleg totálkárosra fogja rágni, tehát arra a pár hónapra bőven megfelel egy bélelt kartondoboz. Később aztán kaphat csinos ágyat, kosarat, amely beleilleszkedik a szoba összképébe. A macskák kevésbé kényesek a saját fekhelyre (általában önfejtőbbek annál, mint hogy a számukra kijelölt helyen aludjanak), de azért érdemes nekik is megadni a lehetőséget. Még fontosabb azonban számukra a karmolófa és a macskamászóka, legalábbis akkor, ha kizárólag a lakásban élnek, a szabadba nem járhatnak ki – már csak a saját bútoraink védelmében is. A benti macskatartás nélkülözhetetlen kelléke még az alomtálca, amelynek akkorának kell lennie, hogy a macska forgolódhasson is rajta. A fedeles macskaillemhely is jó megoldásnak tűnik, de nem minden macska fogadja el.

NÉHA MÁR SOK A JÓBÓL

Különféle lakberendezési cikkekre az apróbb állatok otthonában is szükség van. Odúk, kuckók, mászókak, létrák és forgókerekek garmadája kapható a boltokban – persze az ügyesebb barkácsmesterek ezek közül sokat házilag is elő tudnak állítani. Arra azért vigyázni kell, hogy ne zsúfoljuk tele a teret, maradjon helye az állatnak mozogni, és figyeljük meg, mennyire használja ki az egyes berendezési elemeket: ha például a papagáj egyszer sem megy végig a felkinált kislétrán, mert szívesebben kapaszkodik fel a kalitka rácsán, akkor kár erőltetni, mert csak a helyet foglalja. Kisémlősök kuckóinál érdemes a lapostetős megoldást választani: bár a sätortetős házikók hangulatosak, viszont az állat nem tudja mozgástérként kihasználni a tetejüket. A műanyagból készült berendezési tárgyakat könnyebb tisztán tartani, ám a kis kedvenc számára testidegebbek, csúszik rajtuk a karma.

MIT VEGYEK FEL?

Ha kutyáról van szó, az egyik legfontosabb kérdés: mi legyen rajta házon kívül? Alapvető a nyakörv, amelyen legyen rajta a gazdi elérhetősége, akkor is, ha a kutya chipezve van, mert ha esetleg elvész, a megtalálónál nem biztos, hogy lesz chipleolvasó. A hám csak nagyon érzékeny nyakú, aprócska kutyáknál indokolt, egyébként csak ösztönzi a kutyát arra, hogy húzza a pórázt, ami pedig nem kívánatos. A nyomógombos pórázzal is ez a gond: állandóan feszül, ez pedig agressziót vált ki az állatból, és egészségkárosodást okoz. A felöltöztetett kutyákat sokan kigúnyolják, pedig rossz időben, nagy hidegben, kistestű vagy gyér, rövid szőrzetű fajtáknál a ruha nem csupán divatcikk és luxus: az ugyan igaz, hogy a kutya őse, a farkas a mérsékelt égöv olykor cseppet sem mérsékelt viszonyaihoz alkalmazkodott, de ezek a kutyák fizikai adottságaikat tekintve már nem hasonlíthatók össze a farkassal.

BODRI A JÁTÉKBOLTBAN

A legnagyobb csapdát a játékok jelentik. Se szeri, száma a színes, csörgő-zörgő kutya- és macskajátékoknak, amelyeknek jelentős része pusztán pénzkidobás, de sok közülük kimondottan veszélyes is lehet. Szögezzük le: egy összegyűrt, madzagra kötött papírgalacsin a macska számára pontosan ugyanolyan jó játék, ha mozgatják előtte, mint a teljesen élethű műegér. A kutya pedig az üreges, sípoló, kopasztott gumicsirkét nagyjából öt perc alatt fogja miszlikbe rágni, amitől nemcsak hogy szárnalmas látványt nyújt majd a jó pénzért vásárolt játék, de az apró darabokat, vagy akár a sípot a kutya le is nyelheti, a játék elemei a torkán akadhatnak vagy bélelzáródást okozhatnak. Sokkal jobbak a tömörgumi-labdák vagy a bivalybőrből készült rágócsontok – próbáljunk egy kicsit kutyafejjel gondolkodni! ♦

Számos macskáról mondják, hogy megtanul kutya módjára pórázon közlekedni, és kapható hám és póráz görények, nyulak, sőt, tengerimalacok számára is. Ez azonban csak illúzió: ezek az állatok, ha hagyják is magukat húzni-vonni, nem tudnak egy falkában vadászó ragadozóhoz hasonlóan kötelékben mozogni, számukra ez a séta többnyire csak kényszer.

Apró rágcsálók szívesen bujkálnak a háztartási papíráruk kartonhengereinek belsejében. Idővel persze szétrágják, de ez könnyen pótolható és olcsóbb megoldás, mint a színes műanyag hengerek.

A papagájkalitka tükörrel való felszerelésének régi hagyománya van. Mivel ezek a madarak igénylik a társaságot, az egyedül tartott papagáj magányát enyhíti, ha legalább azt hiszi, hogy egy fajtársat lát maga körül. Ugyanezért érdemes a közelében bekapcsolva hagyni egy rádiót, ha hosszabb időre magára hagyjuk.

Bár nincs rá mindennap szükség, de jó, ha van otthon hordozóeszköz, amelyben kedvencünket szállíthatjuk (például állatorvoshoz). Érdeemes jó előre hozzászoktatni (például finom falatokkal), hogy ne essen pánikba, amikor először utaznia kell benne.

Sok kereskedésben lehet kapni hegyes fémszögekkel díszített bőrnyakörveket. Ezeknek a szögeknek a feladata eredetileg a nyájörző kutyáknál az volt, hogy a nyakukat védje a farkas harapásától, az ókori harci ebeknél pedig az, hogy az ellenség lovainak lábát felsebezze. Ma már egyik sem szempont, viszont az ilyen nyakörv a viselőjének kényelmetlen, játék közben pedig sérülést okozhat a játszótársnak. Rég be kellett volna tiltani!

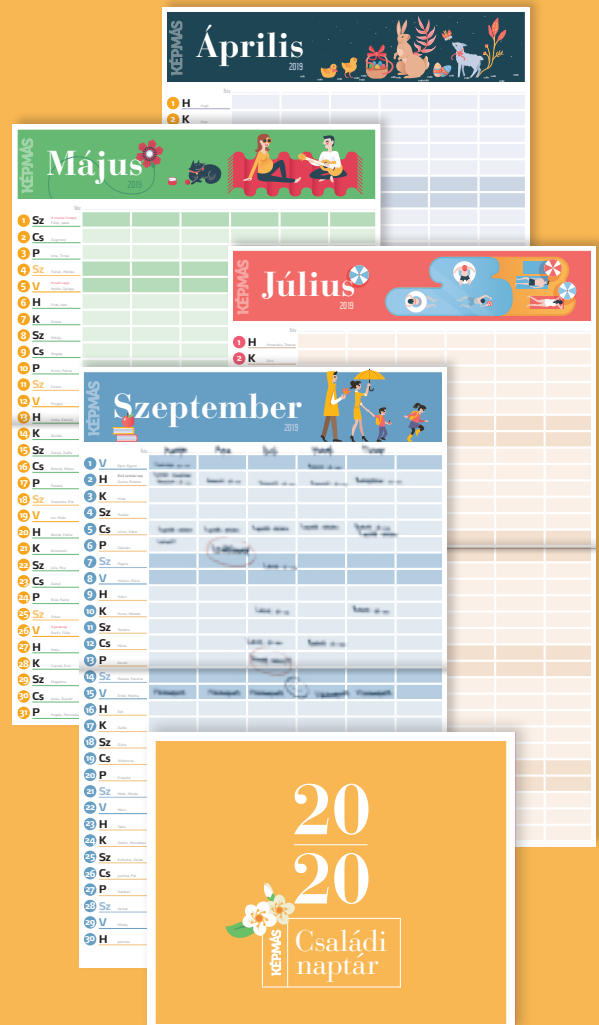

VIDÁM GRAFIKÁKKAL

RENDELJE MEG DECEMBER 10-IG
20% KEDVEZMÉNNYEL
A KEPMAS.HU/NAPTAR OLDALON!

1700 Ft helyett **1360 Ft***

*Postai küldésnél csomagolási és postaköltséget számolunk fel.

SZÖVEG –
FUTÓ ISTVÁN

SOROZAT –
LEZSER

KIS ÁLLATHATÁROZÓ

Hosszú évek kitartó munkájának és a nemzetközi összefogásnak hála több veszélyeztetett állatfajt is sikerült megmenteni a kipusztulástól. Mindennek alapja az, hogy ismerjük őket, élőhelyüket, táplálkozási és egyéb szokásaikat. Természetesen aggódva figyeljük az óriáspandák, jegesmedvék, tigrisek és más, veszélyeztetett fajok sorsának alakulását, de ne feledkezzünk meg a köztünk élő állatokról sem. A kis állathatározó néhány ilyen, a mindennapi életünkhöz tartozó fajt ír le (bár kétségtelenül első látásra szervesen tűnhetnek):

◆ BUDAVÁRI SIKLÓ

A Magyarországon honos siklóféleltől (erdei, vízi stb.) eltérő felépítésű, kötött pályán mozgó egyed. A legnagyobb óriáskígyókat is megszegyenítő módon több mint 60 embert képes egyben lenyelni, igaz néhány perc elteltével kiöklendezi őket. A budavári sikló hatásosan szórakoztatja a zömmel külföldiekből álló közönséget: némi díj ellenében elnyeli, majd sértetlenül kiengedi testéből a megszeppent embereket.

FŰRÉSZBAK

Négylábú fa-emplős, ritkábban fém-emplős, a fűrészhal szárazföldi változata, a hódhoz hasonlóan zabálja a fák törzsét, különböző méretű fakuglikat és ún. fűrészport okád ki magából, fészerek, istállók, melléképületek lakója, de anyagától függően a szabad ég alatti ridegtartást is jól bírja. Négy lábát szétvetve stabilan áll, két-két szarva között hatalmas terhek megtartására képes. A különböző lánc- és szalagfűrészek, illetve a gázfűtés elterjedése következtében állományuk mára jelentősen megcsappant.

GUMIPÓK

A mintás testű vízisikló és a horgas fejű galandféreg keresztezéséből származó kétfejű haszonállat. Saját testhosszát – külső segítséggel – háromszorosára képes növelni. Mozgását elsősorban biciklik, segéd-motorke-rekpárok csomagtartóin és szobafestő-mázoló szakemberek autóinak létrát szállító tetőtartóin figyelhetjük meg legjobban. A szembe kerülve nagy károkat képes okozni.

KAKAÓS CSIGA

Szerethető, édes kis állat, az éti csiga igen közeli rokona és barátja, ragacos teste nyomot hagy mindenben, amivel érintkezik (papírzacskó, szalvéta, gyermekek keze, szája, fogai, stb.). A faj különlegessége a csigák közt méltán híres fantasztikus gyorsulási képessége és sebessége, amelyet a „van benne kakaó” szólásmondás is megörökít.

PORCICA

Minimális helyigényű, hordozható házikedvenc. Rövid életének első szakaszát a lakás különböző szegleteiben, így szobasarkokban, bútorok alatt és mögött, majd az életciklusa végén egy porzsák elnevezésű, jellemzően textil- vagy papíryanagú tárolóban éli le. Egyes példányai jelentősebb kort elérve kivételes nagyságúra is megnőhetnek (pormacska), ezek tartózkodási helye általában nagyobb, nehezen mozdítható bútorok (könyvespolc, tálaló, zongora) mögötti, alatti területek.

TORONYDARU

Vasbeton talpakon álló, fémtestű óriásmadar. A toronydaru normál esetben repképtelen. Helytelen összeszerelés, hibás felállítás, túlterhelés, viharos szél következtében képes csak a repülésre, ekkor rácsos szerkezetű fémszárnyai helyett a gravitációs erő okos felhasználásával, speciális oldalra dőlős technikával száll le a földre. Földet érését követően rejtőzködő életmódra rendezkedik be, ilyenkor gyakorlatilag korlátlan ideig képes mozdulatlanul heverni. ◆

ERKEL

SZÍNHÁZ
THEATRE

Sir Frederick Ashton
Ferdinand Hérold

A rosszul őrzött lány

La fille mal gardée

Tánckomédia két felvonásban

Koreográfus ► Sir Frederick Ashton

Zeneszerző ► Ferdinand Hérold

A zenét átdolgozta ► John Lanchbery

Látványtervező ► Osbert Lancaster

Világítástervező ► Jean-Pierre Gasquet

Librettó ► Jean Dauberval

Betanító és színpadra állító balettmester ► Jean-Christophe Lesage

Próbavezető balettmesterek ► Aradi Mária, Dózsa Imre,

Pongor Ildikó, Radina Dace, Rujsz Edit

Karmester ► Yannis Pouspourikas / Tóth Sámuel

Előadások ► 2019. október 26., 27., 30., 31., november 1., 3., Erkel Színház

HUNGARIAN NATIONAL BALLET
MAGYAR NEMZETI

BALETT

opera.hu | facebook.com/Operahaz

ZAMPÉD

stílusos, bátor, elkötelezett

MAUTNER ZSÓFI

„KUNMADARAS AZ ALFÖLD SZÍVÉBEN, A HORTOBÁGY SZÉLÉN VAN, A NAGY AMBÍCIÓKKAL RENDELKEZŐ TISZA-TAVI TÉRSÉGBEN. BÁR VADABB ÉS NEHEZEBBEN ADJA ODA MAGÁT, MINT PÉLDÁUL A BALATON, HISZEK ABBAN, HOGY FEL TUD HOZZÁ ZÁRKÓZNI. EBBEN ERŐSÍTETT MEG LJASUK DIMITRY, AKI LENYŰGŐZŐ KISFILMJEIBEN MUTATJA MEG A TÁJ REJTETT ARCÁT IS.